

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa A. K. Spółki z o.o. z siedzibą w S.
przeciwko R. Spółce z o.o. z siedzibą w Z. i S. Spółce z o.o. z siedzibą w D.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 lutego 2012 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie Sądu Okręgowego
z dnia 8 lipca 2011 r.,

- 1) odrzuca zażalenie na postanowienie w przedmiocie sprawdzenia i ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia (punkt 1 zaskarżonego postanowienia),
- 2) oddala zażalenie w pozostałej części.

Uzasadnienie

Powódka A. K. Sp. z o.o. w S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 stycznia 2011 r., oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 9 czerwca 2010 r., którym oddalone zostało powództwo skierowane przeciwko pozwanym R. Sp. z o.o. w Z. oraz S. Sp. z o.o. w D. o ustalenie istnienia bliżej określonych stosunków prawnych dzierżawy, ewentualnie o wydanie bliżej określonych części nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2011 r., Sąd Okręgowy sprawdził i ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia skargi kasacyjnej na kwotę 84.244,46 zł wobec pozwanej R. Sp. z o.o. w Z. a wobec pozwanej S. Sp. z o.o. w D. na kwotę 46.730,22 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną w stosunku do wymienionej spółki S. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszej sprawie powódka dochodziła dwóch roszczeń o ustalenie istnienia odrębnych stosunków prawnych łączących ją z dwoma podmiotami. Uznał przy tym, że nie miało znaczenia to, iż ewentualne ustalenie istnienia tych stosunków prawnych umożliwi powódce prowadzenie jednej inwestycji. W ocenie Sądu Okręgowego nie zachodziła więc tożsamość podstawy faktycznej i prawnej ani tym bardziej wspólność praw po stronie pozwanych, a jedynie współuczestnictwo formalne. Z tego względu wartość przedmiotu zaskarżenia wobec obydwu pozwanych nie podlegała zliczeniu. Sąd Okręgowy ustalił, że wobec pozwanej S. Sp. z o.o. w D. wynosiła ona 46.730,22 zł, a jej obliczenia dokonał w oparciu o sumę czynszu dzierżawnego za okres roku. Sąd Okręgowy przyjął, że w niniejszej sprawie minimalna wartość przedmiotu zaskarżenia, warunkująca dopuszczalność skargi kasacyjnej wynosiła 75.000 zł. Z tego względu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną powódki w stosunku pozwanej S. Sp. z o.o. w D.

Powódka wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego. Zarzuciła w nim naruszenie art. 72 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. polegające na błędnym przyjęciu, że w sprawie występuje współuczestnictwo formalne pozwanych, a w konsekwencji naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. polegające na błędnym przyjęciu, że skarga kasacyjna powódki wobec pozwanej S. Sp. z o.o. jest niedopuszczalna. Powódka wywodziła, że z pozwanymi łączy ją jeden stosunek prawny,

o charakterze złożonym, chociaż mający źródło w dwóch odrębnie zawartych umowach, na co wskazuje zakres projektu budowy elektrowni wiatrowych, silna więź gospodarcza i funkcjonalna pomiędzy tymi umowami, tworzącymi wspólne przedsięwzięcie. W ocenie powódki za przyjęciem współuczestnictwa materialnego przemawiają – wykazujące cechę wspólności – obowiązek oddania do korzystania gruntu stanowiącego własność każdej z pozwanych oraz współdziałania przy realizacji projektu, a ponadto wyrażenie przez pozwanych wspólnej zgody na realizację projektu poprzez złożenie podpisów na mapach dotyczących jego lokalizacji oraz okoliczność, że wydane zostało tylko jedno pozwolenie na budowę. W związku z tym powódka wniosła o ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 130.975 zł w stosunku do obydwu pozwanych i uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że według art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną lub skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, a na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, za wyjątkiem postanowień w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania i postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Oznacza to, że zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie sprawdzenia i ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia, które nie kończy postępowania w sprawie, jest niedopuszczalne. Z tego względu zażalenie powoda w części dotyczącej ustalenia w postanowieniu Sądu Okręgowego wartości przedmiotu zaskarżenia postanowienia podlega odrzuceniu na podstawie art. 373 w zw. z art. 370, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.

Kwestia prawidłowości ustalenia przez Sąd Okręgowy wartości przedmiotu zaskarżenia skargi kasacyjnej wobec pozwanej S. Sp. z o.o. podlega jednak

rozważeniu – pomimo braku wniosku przewidzianego w art. 380 w zw. z 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. – jako przesłanka zastosowania art. 398² § 1 k.p.c., którego naruszenie podniesione zostało w zażaleniu i w którym przewidziano, że w sprawach gospodarczych o prawa majątkowe skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych. W tym zakresie zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Nie można podzielić wyrażonego w zażaleniu poglądu, że w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do przyjęcia istnienia po stronie pozwanych współuczestnictwa materialnego (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.). Ocena w tym zakresie zależy od treści żądania w pozwie i okoliczności przytoczonych na jego poparcie. W niniejszej sprawie powódka wniosła o ustalenie istnienia dwóch odrębnych stosunków prawnych dzierżawy. Wynika to jednoznacznie z rozdzielenia obu żądań w pozwie, które odnosiły się do dwóch różnych stosunków prawnych dzierżawy a ich źródłem były umowy zawarte przez powódkę, w różnym czasie, oddzielnie z każdą z pozwanych spółek. Tak sformułowane żądania nie zostały zmienione w toku procesu, na co wskazuje treść oświadczenia pełnomocnika powódki, mającego na celu ich doprecyzowanie (k. 523), i co znajduje potwierdzenie we wnioskach zawartych w apelacji powódki (k. 996v.). Gospodarczy związek i znaczenie umów zawartych z różnymi podmiotami jedynie z punktu widzenia powoda, nie oznacza, że prawa i obowiązki drugiej strony każdej z tych umów są wspólne. Bez żadnych wątpliwości nie można także uznać, że prawa i obowiązki pozwanych spółek są oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej.

Wobec tego Sąd Okręgowy słusznie uznał, że zostały spełnione jedynie przesłanki do przyjęcia współuczestnictwa formalnego po stronie pozwanych określone w art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c., a to uzasadniało odrzucenie skargi kasacyjnej w stosunku do pozwanej S. Sp. o.o. w D. Wartość przedmiotu zaskarżenia względem tej pozwanej jest niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych i nie zlicza się jej z wartością przedmiotu zaskarżenia względem drugiej z pozwanych.

Z tych względów, należało na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalić zażalenie w tej części, w jakiej było skierowane do rozstrzygnięcia w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej.

